

3. Функціонування громадянського суспільства в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану.

**ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ВПЛИВ
ТА НАСЛІДКИ ДЛЯ СУСПІЛЬСТВА**

Булгакова Катерина Віталіївна,

Студентка Державного торговельно-економічного університету

Науковий керівник доктор філософії права, старший викладач

Коломієць К.В.

м. Київ, України

У сучасну епоху війна не обмежується звичайними полями битв - вона поширилася, також, на цифрову сферу, де інформаційна війна відіграє надважливу роль у конфліктах. Ця форма війни заснована на маніпуляції інформацією, поширенні пропаганди та використання медійних ресурсів для досягнення військових та політичних цілей. Її використовують для виправдання військових дій, згуртування підтримки та деморалізації ворога. Так поширюючи неправдиву або оманливу інформацію, воюючі сторони можуть створити плутанину та посіяти розбрат у лавах ворога. Така тактика може спричинити хаос, завадити прийняттю рішень і підірвати єдність нації.

Інформаційна війна є невід'ємною складовою сучасного російського вторгнення в Україну. Її вплив на суспільство є досить багатограним та тягне за собою певні наслідки, які відображають на психологічному стані населення, його довірі до ЗМІ та можливості критично мислити в стресовому стані.

Зважаючи на роль інформації у сучасному світі, американський дослідник Маклюен виводить цікаву тезу : «Істинно тотальна війна - це війна за допомогою інформації» [1]. Воєнний стан надає уряду додаткові повноваження у сфері інформаційної війни. Однак із цією додатковою владою приходиться і велика відповідальність. Влада може використовувати

інформаційну війну, щоб керувати суспільством, підтримувати військові зусилля і навіть дезінформувати супротивника.

Одним із ключових аспектів інформаційної війни під час воєнного стану є маніпулювання громадською думкою. Воюючі сторони використовують пропаганду, фейкові новини та кампанії в соціальних мережах, щоб вплинути на сприйняття та переконання своїх власних громадян і своїх супротивників. Інформаційна війна підриває довіру як усередині країни, так і на міжнародному рівні. Громадяни можуть скептично ставитися до офіційної інформації та сумніватися в правдивості джерел новин. Це все призводить до ерозії довіри та може мати довгострокові наслідки для демократичних інститутів і громадянського суспільства.

Більш того, поширення дезінформації та пропаганди може посилити розбіжності в суспільстві, оскільки люди стають більш закріпленими у своїх переконаннях, що ускладнює пошук спільної мови чи участь у конструктивному діалозі. Інформаційна війна часто використовує існуючі розломи в суспільстві, вбиваючи клин між різними групами та породжуючи чвари. Цей поділ може призвести до соціальних заворушень і підірвати національну згуртованість, сприяючи подальшій дестабілізації. Оскільки довіра руйнується, а розбіжності поглиблюються, протести, демонстрації та навіть насильницькі протистояння можуть стати більш поширеними, що ще більше руйнує націю.

Інформаційна війна може застосовуватися як усередині країни, так і на світовій арені. Усередині країни уряд може використовувати засоби масової інформації, щоб мобілізувати населення, забезпечувати психологічну підтримку, підвищити патріотизм та національну єдність. За межами країни уряд може використовувати дипломатичні канали та міжнародні відносини для впливу на інші країни та організації.

«Інформаційна війна - складова частина ідеологічної боротьби. Такі війни не призводять безпосередньо до кровопролиття, руйнувань, при їх веденні немає жертв, ніхто не позбавляється їжі, даху над головою. І це

породжує небезпечну безпечність у ставленні до них. Тим часом, руйнування, яких завдають інформаційні війни у суспільній психології, психології особи, за масштабами і за значенням цілком співмірні, а часом і перевищують наслідки збройних війн» [2, с. 1]. Психологічне вплив населення також стає дедалі важливішим аспектом інформаційної війни. Шляхом створення певного настрою та маніпуляції інформацією можна впливати на думки та поведінку людей. Це може бути як засобом моральної підтримки, так і засобом дезінформації. Постійний вплив дезінформації, пропаганди, оманливого або підбурюючого контенту під час війни може мати серйозний негативний психологічний вплив на людей. Стрес і занепокоєння, спричинені цим впливом, можуть призвести до проблем із психічним здоров'ям і загального почуття страху, тривожності та невпевненості в суспільстві.

Інформаційна війна має свої негативні аспекти в довірчих відносинах. Зловживання інформацією та хибні новини можуть пошкодити довіру суспільства до уряду та засобів масової інформації. Це може спричинити хаос та негативні наслідки як під час воєнного стану, так і після його завершення.

У цифрову епоху війна розвинулася, щоб охопити широкий спектр тактик, включаючи широке використання кібератак як частини інформаційної війни. Кібератаки під час війни передбачають маніпуляції, порушення або руйнування цифрової інфраструктури та інформаційних систем для отримання стратегічної переваги.

Одним із найсерйозніших наслідків кібератак є їхній потенціал пошкодити критичну інфраструктуру. Атаки на електромережі, транспортні мережі та фінансові системи можуть паралізувати націю, спричинивши значні збої та створивши загрозу національній безпеці та стабільності суспільства постраждалої країни. «Війна проти України на цифровому фронті ведеться вже не один рік. Під загрозою енергетичні компанії, великі промислові, логістичні підприємства, телеком-компанії та розробники ПЗ.

Але найсерйозніші атаки останніми роками йдуть на державний і особливо фінансовий сектор. Насамперед, цілями злочинців стають великі банки, які формують фінансову систему країни. Вони забезпечують доступ населення до базових фінансових сервісів — оплати рахунків, переведення коштів, керування власними фінансами загалом. Тому вони збирають, обробляють та зберігають велику кількість конфіденційної інформації, якою прагнуть завладати кіберзлочинці» [3].

Таким чином, кібератаки під час війни можуть порушити функціонування життєво важливих систем, що призведе до хаосу та невизначеності. Більш того, постійна загроза кібератак та їхні можливі наслідки можуть призвести до психологічного стресу серед людей. Цей стрес посилюється невизначеністю та страхом щодо безпеки персональних даних та інфраструктури країни.

Кібератаки створюють серйозні занепокоєння для національної безпеки. Компрометація військових систем і секретної інформації може поставити під загрозу обороноздатність країни, потенційно вплинувши на результат конфлікту. Використання кібератак під час війни створює складні правові та етичні проблеми. Міжнародні закони та норми, що регулюють кібервійну, все ще розвиваються, що вимагає міжнародної співпраці для розробки рамок і правил для ефективного вирішення цих проблем.

Отже, інформаційна війна під час воєнного стану стає дедалі важливішим інструментом ведення воєнних дій та дестабілізуючою силою. Вона має глибокий вплив на суспільства з далекосяжними наслідками, які виходять за межі поля бою. Ця форма війни дозволяє уряду мобілізувати суспільство, керувати інформацією та впливати на населення та противників. Інформаційна війна під час воєнного стану може дестабілізувати країни, призводячи до соціальних заворушень і конфліктів у суспільствах. Дезінформація та кібератаки можуть порушити роботу основних послуг, таких як охорона здоров'я, транспорт та енергетика, завдаючи значних збоїв у повсякденному житті. Щоб пом'якшити усі негативні наслідки, суспільство

повинно інвестувати в навички критичного мислення, медіаграмотність і заходи кібербезпеки. Крім того, уряди та міжнародні організації повинні розробити правила та норми для боротьби з інформаційною війною та захисту демократичних процесів та інститутів. Необхідно дотримуватись етичних та моральних норм у використанні інформації, щоб уникнути негативних наслідків для суспільства та світу в цілому. У епоху, коли інформація є могутньою зброєю, захист правди та цілісності інформації є першорядним.

Список використаних джерел:

1. Бабенко Юлія «Інформаційна війна – зброя масового знищення!». URL: <https://www.pravda.com.ua/rus/articles/2006/04/20/4399050/>.
2. Яковчук В.С., Малець Б.І. Інформаційні війни в сучасному світі. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/7424/1/%D1%96.pdf>.
3. Спецпроект «Кібербезпека бізнесу під час війни». URL: <https://www.project.minfin.com.ua/kiberbezpeka-biznesu-pid-chas-vijny>.